

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การส่งลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.
และสิ่งแวดล้อมตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือ ลับ^๑ ที่ ทส ๐๒๐๑.๗/๑๘๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแก่อดีตข้าราชการจำนวน ๓ ราย ตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้วในช่วงเวลาคาบเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐ และการเพิ่มมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนที่ออกจากราชการไปแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยเป็นไปอย่างถูกต้อง ดังนี้

กรณีที่ ๑ ายนายชาญเดช ████████ อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัด กรมทรัพยากรน้ำ สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

(๑) วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ใต้สวนผู้ถูกกล่าวหากรณีทุจริตตรวจรับงานโครงการปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ

(๒) วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ อดีตข้าราชการรายดังกล่าวลาออกจากราชการ

(๓) วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของ ผู้ถูกกล่าวหา มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทุจริต ตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๓ (๑) ประกอบกับมาตรา ๘๕ (๑) และ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และมีหนังสือขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมพิจารณาโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๒๓๘ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ต่อมากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๒๐๑.๗/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ยกเลิกชั้นความลับ

(๔) ต่อมา สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือตอบข้อหารือของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเด็นว่า ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุสามารถส่งลงโทษอดีตข้าราชการรายดังกล่าว เมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ออกจากราชการได้หรือไม่ โดย ก.พ. มีความเห็นว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และกรณีเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เดิม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุจึงสามารถส่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาได้เสมือนว่าผู้นั้นมิได้ออกจากราชการ แต่โดยที่ต่อมาระหว่างดำเนินการเพื่อส่งลงโทษนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับจึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐/๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะ โดยไม่อยู่ในบังคับเรื่องกำหนดเวลาสามปีตามมาตรา ๑๐๐ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุจึงสามารถส่งลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการรายดังกล่าวได้

(๕) อ.ก.พ. กระทรวงฯ พิจารณาแล้วมีข้อสังเกตต่อหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงาน ก.พ. ว่า เมื่อมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มิได้มีบทบัญญัติใดที่ยกเว้นมิให้นำมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มาใช้บังคับแต่อย่างใด และการพิจารณาส่งลงโทษก็มีการนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม อ.ก.พ. กระทรวงฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มิใช่การดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐/๑ เหตุใดจึงไม่ใช้มาตรา ๑๐๐ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์และขั้นตอนซึ่งเป็นสาระสำคัญเช่นเดียวกันในการพิจารณาลงโทษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือว่าสามารถลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการรายดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยได้หรือไม่ และในการพิจารณาส่งลงโทษ ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ หรือเป็นไปตามบทกฎหมายใด

กรณีที่ ๒ วิทยานิพนธ์ นายวิชัย ██████████ อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุบบันทึกจริงได้ดังนี้

(๑) วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ อดีตข้าราชการรายดังกล่าวเกษียณอายุราชการ

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ และคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอดีตข้าราชการรายดังกล่าว กรณีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยไม่มีอำนาจ และกรณีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีผู้ร้องเรียนว่าปฏิบัติงานล่าช้า ต่อมาสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ให้ยุติเรื่องในกรณีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด และมีคำสั่งลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ให้งดโทษกรณีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดย อ.ก.พ. กระทรวงฯ มีมติว่าการดำเนินการทางวินัยถูกต้อง และการลงโทษเหมาะสมแล้ว

(๓) วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนผู้ถูกกล่าวหา กรณีการกล่าวหาว่าอดีตข้าราชการรายดังกล่าวกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการในการกระทำเดียวกับที่สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตาม (๒)

(๔) วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ (๒) ประกอบกับมาตรา ๘๕ (๑) (๔) และ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ โดยขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

(๕) ต่อมา สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือตอบข้อหารือของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่อธิบดีข้าราชการรายดังกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงภายหลังวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้แล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุต้องนำเรื่องเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงฯ พิจารณาตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ต่อไป และ อ.ก.พ. กระทรวงฯ ต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยในการสั่งลงโทษให้มีคำสั่งใหม่โดยให้ยกเลิกคำสั่งเดิมตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุสามารถดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งเกษียณอายุราชการไปแล้ว ตามมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

(๖) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ลงโทษไล่อธิบดีข้าราชการรายดังกล่าวออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงฯ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่เกษียณอายุราชการ

(๗) ต่อมา อธิบดีข้าราชการรายดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ลงโทษไล่ออกจากราชการไปยังคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือ ดังนี้

(๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยแก่อธิบดีข้าราชการรายดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง หลังจากออกจากราชการไปแล้วได้หรือไม่ และการใช้บังคับบทบัญญัติในการสั่งลงโทษต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ หรือเป็นไปตามบทกฎหมายใด

(๒) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ลงโทษไล่อธิบดีข้าราชการรายดังกล่าวออกจากราชการ โดยอาศัยบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐/๑ ประกอบกับมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงาน ก.พ. เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(๓) ตามอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของอธิบดีข้าราชการรายดังกล่าว กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง และมีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาว่า

กระทำผิดวินัย เมื่อพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ผู้บังคับบัญชาจะต้องถือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา และส่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ซึ่งออกจากราชการไปแล้วได้หรือไม่

กรณีที่ ๓ วิทยายนสมาน ████████ อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุบบข้อเท็จจริงได้ดังนี้

(๑) วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ อดีตข้าราชการรายดังกล่าวเกษียณอายุราชการ

(๒) วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติมอบหมายคณะไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง กรณีกล่าวหาว่าอดีตข้าราชการรายดังกล่าวกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการกรณีเรียกรับเงินในลักษณะเป็นค่าดูแลหรือค่าคุ้มครองจากผู้ประกอบกิจการค้าไม้

(๓) วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทุจริต และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และได้ส่งเรื่องให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือ ดังนี้

(๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการรายดังกล่าว ซึ่งออกจากราชการไปแล้วเกินสามปีได้หรือไม่ และจะต้องนำเรื่อง การพิจารณาโทษทางวินัยตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอต่อ อ.ก.พ. กระทรวงฯ เพื่อพิจารณาลงโทษตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ หรือไม่

(๒) ปัจจุบันอดีตข้าราชการรายดังกล่าวเกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะพิจารณาโทษทางวินัยโดยใช้บทกฎหมายใด

โดยที่ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ สมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) เพื่อประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษ

^๒ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาสองหรือสามคณะมาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษก็ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอดีตข้าราชการรายนายวิชัยฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) และปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) จึงไม่รับพิจารณาให้ความเห็นในกรณีของอดีตข้าราชการรายดังกล่าว ทั้งนี้ ตามข้อ ๙ (๒)^๓ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ สำหรับประเด็นหรือกรณีนายชาญเดชฯ และนายสมานฯ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) เห็นควรพิจารณารวมกันเป็นสองประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้บังคับบัญชาจะสามารถสั่งลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. แก่ข้าราชการทั้งสองรายซึ่งออกจากราชการไปแล้วเกินสามปีนับแต่วันที่ออกจากราชการได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้บังคับบัญชาจะต้องนำเรื่องการพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงเสนอต่อ อ.ก.พ. กระทรวงฯ เพื่อพิจารณาตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้ว และส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๙๑ (๒)^๔ ประกอบกับมาตรา ๙๘^๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

^๓ข้อ ๙ กรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

๑.ล๑

๑.ล๑

^๔มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใต้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการใต้สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๕มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการใต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการใต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

๑.ล๑

๑.ล๑

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ การดำเนินการทางวินัยในกรณีดังกล่าวย่อมเป็นไปตามมาตรา ๑๐๐/๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้การดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่โดยที่ปัจจุบันยังไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยข้าราชการซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ว่าเป็นการเฉพาะ และแม้ว่ามาตรา ๔๘^๗ วรรคสาม จะบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิดก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าว เป็นเพียงการกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัย แก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัยอีกเท่านั้น โดยต้องพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐเมื่อใดก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าว จึงมิได้เป็นฐานอำนาจในการจะลงโทษทางวินัย และการสั่งลงโทษทางวินัยยังคงต้องเป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ ตามแนวความเห็น ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๕๑/๒๕๖๓^๘

เมื่อปรากฏว่ายังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะใช้ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษทางวินัย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ข้าราชการ ซึ่งออกจากราชการไปแล้วตามมาตรา ๑๐๐/๑ การสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชา

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๕)

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน พิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ทบทวนตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐก่อนหรือหลัง ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม มาตรา ๔๘ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ให้งดโทษ
โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๖บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาสั่งลงโทษ ทางวินัยข้าราชการพลเรือนตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดหลังจากพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ลับ ที่ นร ๐๔๐๔/๒๖ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

แก่อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญทั้งสองรายตามข้อหาเรื่องนี้ จึงต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๐๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการสั่งลงโทษทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีผลเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา โดยมาตราดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ว่าจะต้องมีการกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการ โดยผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ หรือหากเป็นการกล่าวหาหลังจากที่ข้าราชการพลเรือนสามัญได้ออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อดีตข้าราชการทั้งสองรายออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจสั่งลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการทั้งสองรายได้ และเมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งดังกล่าวแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นในประเด็นที่สองอีก

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๔

^๔มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดดังนี้

มาตรา ๑๐๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาก่อนออกจากราชการว่าในขณะที่รับราชการได้กระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกล่าวหา หรือฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญา หลังจากข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ สำหรับกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง จะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ